

20.6.2001

1375/4/00

Ratkaisija: Oikeusasiamies Lauri Lehtimaja

Esittelijä: Esittelijä Jari Pirjola

VASTAUS KANTELUUN VASTAANOTTOKESKUKSEN JOHTAJAN TYÖSUHTEEN PÄÄTTYMISTÄ KOSKEVASSA ASIASSA

1 KANTELU

Arvostelette A:n asiamiehenä eduskunnan oikeusasiamiehelle 3.6.2000 osoittamassanne kantelukirjoituksessa työministeriön ja Pohjois-Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskuksen työvoimaosaston (jatkossa TE-keskuksen) menettelyä hänen työsuhteensa päättymistä koskevassa asiassa. A oli toiminut Ruukin vastaanottokeskuksen johtajana. Katsotte, että A:n työsuhde irtisanottiin ilman syytä. Mielestänne työministeriön osastopäällikkö B ja TE-keskuksen ylitarkastaja C toimivat virheellisesti vaatiessaan päämiehenne työsuhteen päättämistä. Toteatte, että ellei kunta olisi päättänyt A:n työsuhdetta, valtio olisi irtisanonut Ruukin vastaanottokeskuksen ryhmäkotia ja perhekotia koskevat sopimukset kunnan kanssa. Pidätte tätä epäasiallisena "pakottamisena". Katsotte lisäksi, että A:han kohdistuneita epäilyjä selvittäessä toimittiin virheellisesti, koska häntä ei ollut kuultu.

Olette lähettänyt 25.9.2000 päivätyn lisäkirjeen.

2 SELVITYS

Kirjoituksenne johdosta on hankittu selvitykset työministeriön osastopäällikkö B:ltä, Ruukin kunnanjohtajalta sekä Pohjois-Pohjanmaan TE-keskuksen työvoimaosaston ylitarkastaja C:ltä. Selvitykset oheistetaan tiedoksenne.

3 RATKAISU

3.1 Tapahtumat

Työministeriön maahanmuutto-osasto sai kesällä 1998 kaksi Ruukin vastaanottokeskuksen työntekijän laatimaa kantelua, joissa väitettiin vastaanottokeskuksen johtaja A:n käyttäytyneen vastaanottokeskuksen lapsia kohtaan epäasianmukaisesti. Kantelujen johdosta työministeriö pyysi Pohjois-Pohjanmaan TE-keskusta selvittämään kanteluissa esitettyjä väitteitä.

TE-keskus järjesti 17.8.1998 Ruukin kunnantalossa kokouksen, jossa A tutustui häntä vastaan tehtyihin kantelukirjoituksiin. Hän kiisti asiakirjoissa mainitut tapahtumat.

Tämän jälkeen A tapasi työministeriössä 21.8.1998 osastopäällikkö B:n ja erikoissuunnittelija D:n.

Tapaamisen aikana keskusteltiin A:ta vastaan tehdyistä kanteluista. A kiisti näissä kanteluissa esitetyt väitteet. Hän toimitti 29.9.1998 työministeriöön kirjallisen selvityksen Ruukin vastaanottokeskuksen johtamisesta. A laati lisäksi 9.11.1998 päivätyyn, viranomaisille tarkoitetun vastineen lapsen väkivaltaista kohtelua koskevan epäilyn johdosta.

Ruukin virastotalolla 28.10.1998 pidetyssä kokouksessa sekä työministeriön, TE-keskuksen että Ruukin kunnan edustajat katsoivat, että Ruukin vastaanottokeskuksen johtamisessa oli puutteita. Kunta pyysi 12.11.1998 päivätyllä kirjeellään Raahen rikospoliisia selvittämään, oliko A häntä vastaan tehdyissä kanteluissa tarkoitetuissa tapauksissa syyllistynyt pahoinpitely- tai kunnialoukkauksrikkoksiin. Asiassa toimitettiin esitutkinta ja sen jälkeen Raahen kihlakunnansyyttäjä teki 19.2.1999 päätöksen A:n syyttämättä jättämisestä.

Työministeriö ja TE-keskus kuitenkin katsoivat 22.2.1999 pidetyssä kokouksessa, että A ei enää nauttinut tehtävänsä edellyttämää luottamusta. Kokouksessa todettiin, että mikäli A jatkaa vastaanottokeskuksen johtajana, TE-keskus tulee sanomaan irti ryhmäkotia ja perheryhmäkotia koskevat sopimukset. Kunta pääsi A:n kanssa sopimukseen työsuhteen päättämisestä. Työsuhde päättyi asiakirjojen mukaan 31.3.1999.

3.2

Oikeusohjeita

Tapahtuma-aikana voimassa olleen, turvapaikanhakijoiden vastaanottoasemista ja -keskuksista annetun lain 1 §:n mukaan turvapaikanhakijoiden vastaanottoa varten valtiolla voi olla vastaanottoasemia ja vastaanottokeskuksia, jotka toimivat asianomaisen ministeriön alaisina.

Maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun, 1.5.1999 voimaan tulleen lain 6 §:n 1 momentin mukaan maahanmuuttajien kotouttamisen ja turvapaikanhakijoiden vastaanoton yleinen kehittäminen, suunnittelu, ohjaus ja seuranta sekä yhteensovittaminen kuuluu asianomaiselle ministeriölle. Lain 6 §:n 2 momentin mukaan työvoima- ja elinkeinokeskuksen tehtävänä on asianomaisen ministeriön alaisena maahanmuuttajien yhteiskuntaan ja työelämään kotouttamisen ja turvapaikanhakijoiden vastaanoton suunnittelu, ohjaus ja seuranta sekä muut erikseen määrättävät tehtävät.

Lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen 3 artiklan 1 kohdan mukaan kaikissa julkisen tai yksityisen sosiaalihuollon, tuomioistuinten, hallintoviranomaisten tai lainsäädäntöelimien toimissa, jotka koskevat lapsia, on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu. Sopimuksen 3 artiklan 3 kohdan mukaan sopimusvaltiot takaavat, että lasten huolenpidosta ja suojelusta vastaavat laitokset ja palvelut noudattavat toimivaltaisten viranomaisten antamia määräyksiä, jotka koskevat erityisesti turvallisuutta, terveyttä, henkilökunnan määrää ja soveltuvuutta sekä henkilökunnan riittävää valvontaa.

3.3

Kannanotto

3.3.1

Työsuhteen päättäminen

Työministeriö on vastuussa turvapaikanhakijoiden vastaanoton kehittämistä ja ohjauksesta. Vastaanottokeskukset toimivat työministeriön johdon ja ohjauksen alaisina. Työministeriö ja TE-kes-

kukset vastaavat osaltaan siitä, että vastaanotto toiminta täyttää Suomen lainsäädännön ja kansainvälisten sitoumusten vaatimukset. Työministeriön yleiseen ohjausvastuuseen kuuluu myös vastaanotto keskuksen henkilöstöpolitiikan seuraaminen ja havaittuihin epäkohtiin puuttuminen.

Nyt kyseessä olevassa tapauksessa A:han on kohdistettu vakavia väitteitä, joiden mukaan hän olisi käyttäytynyt vastaanotto keskuksessa olevia lapsia kohtaan epäasianmukaisesti. A on itse kiistänyt nämä väitteet. Vaikka A:han kohdistuvat epäilyt eivät olekaan johtaneet rikossyytteen nostamiseen, tämä ei kuitenkaan sulje pois sitä mahdollisuutta, että esitutkinnan kohteena olleet tapahtumat ovat antaneet perustellun aiheen epäillä A:n soveltuvuutta tehtävänsä. Työministeriön mukaan A ei ole enää nauttinut työministeriön tai TE-keskuksen luottamusta eikä ole siksi voinut enää toimia vastaanotto keskuksen johtajana. Eduskunnan oikeusasiamiehellä ei ole mahdollisuuksia jälkikäteen arvioida sitä, onko tähän luottamuspulaan ollut riittäviä perusteita.

Katson, että työministeriö ja TE-keskus ovat tässä asiassa toimineet niille lain nojalla kuuluvan harkintavallan nojalla. Asiassa ei tältä osin ole ilmennyt aiheutta epäillä, että ne olisivat ylittäneet harkintavaltansa tai käyttäneet sitä väärin. Kantelunne ja sen johdosta hankitun selvityksen perusteella ei ole myöskään käynyt ilmi, että kuntaa olisi epäasiallisella tavalla pakotettu tai painostettu. Kunnan edustajille oli ainoastaan ilmoitettu, mitä toimenpiteitä A:n työsuhteen jatkaminen olisi valtion taholta tullut aiheuttamaan.

3.3.2

A:n kuuleminen

Minulle toimitetuista asiakirjoista käy ilmi, että A:ta kuultiin 17.8.1998 Ruukin kunnantalossa pidetyssä kokouksessa. Hän on tavannut asian johdosta myös työministeriön edustajia muun muassa työministeriössä 21.8.1998 järjestetyssä kokouksessa.

Saadusta selvityksestä käy edelleen ilmi, että A oli toimittanut ministeriöön 29.9.1998 häneltä pyydetyn selvityksen Ruukin vastaanotto keskuksen johtamisesta. Olette liittänyt kanteluasiakirjoihin myös A:n 9.11.1998 päivätyn, viranomaisille laaditun kirjallisen vastineen lapsen väkivaltaista kohtelua koskevan epäilyn johdosta.

A:ta on kuultu myös asiassa suoritettun esitutkinnan yhteydessä.

A:lla on täten nähdäkseni ollut hyvän hallintotavan edellyttämä mahdollisuus antaa selvityksensä häntä vastaan tehdyistä kanteluista.

Asiassa ei ole tältäkään osin ole tullut esiin lainvastaista menettelyä.

3.3.3

Yhteenveto

Käytettävissäni olevan aineiston perusteella katson, että asiassa ei ole menetelty kantelussa väiteyllä perusteella lainvastaisesti.

Kirjoituksenne liitteet palautetaan ohessa.